

Rolnummer 3710
Arrest nr. 135/2006 van 14 september 2006

A R R E S T

In zake : het beroep tot vernietiging van de artikelen 50, eerste lid, en 58 van het programmadecreet van het Waalse Gewest van 3 februari 2005 betreffende de economische heropleving en de administratieve vereenvoudiging, ingesteld door P. d'Arripe en anderen.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters M. Melchior en A. Arts, en de rechters P. Martens, R. Henneuse, M. Bossuyt, E. De Groot, L. Lavrysen, A. Alen, J.-P. Snappe, J.-P. Moerman, E. Derycke en J. Spreutels, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter M. Melchior,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. Onderwerp van het beroep en rechtspleging

Bij verzoekschrift dat aan het Hof is toegezonden bij op 31 mei 2005 ter post aangetekende brief en ter griffie is ingekomen op 1 juni 2005, is beroep tot vernietiging ingesteld van de artikelen 50, eerste lid, en 58 van het programmadecreet van het Waalse Gewest van 3 februari 2005 betreffende de economische heropleving en de administratieve vereenvoudiging (bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 1 maart 2005), door P. d'Arripe en M. Legrain, wonende te 4870 Trooz, rue des Grosses Pierres 35, J. Hasard-Austen, wonende te 4870 Trooz, rue des Grosses Pierres 7B, C. Wynen, wonende te 4870 Trooz, rue des Grosses Pierres 21, J. Fraeijs de Veubeke, wonende te 4870 Trooz, rue des Grosses Pierres 33, A. Dubois, wonende te 4870 Trooz, Clos Bois-Lemoine 45, T. Regout, wonende te 4870 Trooz, Clos Bois-Lemoine 27, J.-L. Van Esch en L. Rodochonska, wonende te 4621 Retinne, rue des Trois-Chênes 57, A. Gevers, wonende te 4870 Trooz, rue Bois-Lemoine 41, N. Laloux, wonende te 4052 Beaufays, route de l'Abbaye 112, F. Gevers, wonende te 4870 Trooz, Clos Bois-Lemoine 3, R. Luthers, wonende te 4870 Trooz, rue Masta 1A, F. Falisse, wonende te 4052 Beaufays, rue des Grosses Pierres 55, A. Baronheid, wonende te 4623 Magnée, avenue des Sorbiers 11, J. Clavier, wonende te 4623 Magnée, avenue des Sorbiers 31, R. Leroy, wonende te 4623 Magnée, avenue des Sorbiers 43, F. Dejaeghere, wonende te 4623 Magnée, avenue des Sorbiers 41, A. Balthasart, wonende te 4623 Magnée, avenue des Sorbiers 47, M. Kenler, wonende te 4623 Magnée, avenue des Sorbiers 23, P. Kenler, wonende te 4623 Magnée, avenue des Sorbiers 23, F. Honhon, wonende te 4623 Magnée, avenue des Sorbiers 23, A. Maertens de Noordhout en C. de Schaetzen, wonende te 4052 Beaufays, rue de Trooz 130, P. Grisard, wonende te 4050 Chaudfontaine, avenue de la Rochette 5, A. Vaelen en M. David, wonende te 4052 Beaufays, rue de Trooz 94, M. Traversin, wonende te 4870 Trooz, Clos Bois Lemoine 4, J. Mellart en C. Michiels, wonende te 4632 Cerexhe, rue du Centenaire 18, F. Walraffe en J. Marielle, wonende te 4632 Cerexhe-Heuseux, rue du Fawtay, R. Nelis, wonende te 4630 Ayeneux-Soumagne, J. Derkenne, wonende te 4621 Retinne, rue Bureau 95, en de v.z.w. Groupement Cerexhe-Heuseux/Beaufays, met maatschappelijke zetel te 4052 Beaufays, rue des Grosses Pierres 55.

De vordering tot schorsing van dezelfde decretale bepalingen, ingesteld door dezelfde verzoekende partijen, is verworpen bij het arrest nr.129/2005 van 13 juli 2005, bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 16 augustus 2005.

De Waalse Regering heeft een memorie ingediend, de verzoekende partijen hebben een memorie van antwoord ingediend en de Waalse Regering heeft ook een memorie van wederantwoord ingediend.

Op de openbare terechtzitting van 26 april 2006 :

- zijn verschenen :

. Mr. L. Dehin en Mr. J. Boudry, advocaten bij de balie te Luik, voor de verzoekende partijen;

. Mr. F. Guerenne, advocaat bij de balie te Nijvel, voor de Waalse Regering;

- hebben de rechters-verslaggevers J.-P. Snappe en A. Alen verslag uitgebracht;

- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *In rechte*

- A -

Ten aanzien van de bestreden bepalingen

A.1. Het beroep tot vernietiging is gericht tegen artikel 50, eerste lid, en artikel 58 van het programmadecreet van 3 februari 2005 betreffende de economische heropleving en de administratieve vereenvoudiging, alsook tegen « alle andere eventuele bepalingen van hetzelfde programmadecreet » die het Waalse Wetboek van Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw en Patrimonium (W.W.R.O.S.P.) wijzigen « in verband met de opnemings van wegen en autosnelwegen in gewestplannen, ontwerpen en reservatiegebieden ».

A.2.1. De verzoekende partijen merken op dat de auteurs van het gewestplan Luik – goedgekeurd bij een besluit van de Waalse Gewestexecutieve van 26 november 1987 –, met het oog op de verwezenlijking van een autosnelwegverbinding om het verkeer in het stadscentrum van Luik te verminderen, in dat plan een « reservatie- en erfdienstbaarheidsgebied hebben opgenomen, zonder een tracé aan te geven [...] tussen Beaufays en Cerexhe-Heuseux ».

Zij zijn van mening dat de eerste bestreden bepaling ertoe strekt aan dat reservatiegebied « kracht van opnemings in het gewestplan » toe te kennen, teneinde de verwezenlijking van die autosnelwegverbinding tussen Cerexhe-Heuseux en Beaufays (hierna : CHB-verbinding) mogelijk te maken zonder voorafgaandelijk het gewestplan Luik te moeten wijzigen.

A.2.2. Volgens de verzoekende partijen gaat de tweede bestreden bepaling uit van dezelfde idee. De afschaffing van de « bijzondere zonering » bepaald in artikel 39*bis* van het W.W.R.O.S.P. – dat de opnemings van wegen in het gewestplan vereiste – zou worden verklaard door de zorg van de decreetgever om een tegenstrijdigheid te vermijden met de wijziging van artikel 23, bij het bestreden artikel 50, eerste lid.

Ten aanzien van het belang

A.3. De verzoekende partijen, natuurlijke personen, wonen op het grondgebied van een van de vier bij de CHB-verbinding betrokken gemeenten, in de nabijheid van of in het reservatiegebied waarin het gewestplan Luik voorziet. Slechts een van hen is geen eigenaar van zijn woning. De eigendommen van drie van hen worden bovendien doorsneden door het tracé van de verbinding, dat intussen is aangenomen door het Waalse Ministerie van Uitrustings en Vervoer.

Die verzoekende partijen voeren aan dat de bestreden bepalingen hen benadelen, in zoverre zij beletten dat, enerzijds, dat project het voorwerp uitmaakt van een algemeen milieueffectrapport waarin onder meer de gevolgen voor de Natura 2000-gebieden worden onderzocht en, anderzijds, dat project voor advies aan hen wordt voorgelegd in het kader van een openbaar onderzoek dat na dat rapport wordt uitgevoerd en dat voor elke herziening van een gewestplan verplicht is.

A.4. De vereniging zonder winstoogmerk « Groupement Cerexhe-Heuseux/Beaufays » is in 1996 ontstaan uit de fusie van verschillende buurtcomités die sinds 1977 in naam van de bescherming van het leefmilieu de

strijd aanbinden tegen het project van de CHB-verbinding. Daartoe heeft zij getracht met de openbare overheden overleg te plegen en een objectieve evaluatie te verkrijgen.

Het maatschappelijk doel van die vereniging bestaat in het verzet tegen de aanleg van de autosnelwegverbinding tussen Cerexhe-Heuseux en Beaufays, ongeacht het tracé daarvan, en de bescherming van het leefmilieu in de vier bij dat tracé betrokken gemeenten, waar de verzoekende partijen, natuurlijke personen, wonen. De statutaire definitie van haar maatschappelijk doel preciseert dat onder leefmilieu dient te worden begrepen de kwaliteit en de diversiteit van de ecosystemen en natuursoorten, de ruimtelijke ordening en de stedenbouw, de landschapswaarde, het water, de lucht en de andere voor de mens vitale elementen, alsook de rust in de omgeving. Dat maatschappelijk doel omvat ook het aanwenden van de rechtsmiddelen die tot doel hebben de naleving van de wetten tot bescherming van het leefmilieu, met inbegrip van de plannen van aanleg, te waarborgen.

Zij is bijgevolg van mening dat zij moet worden betrokken bij het openbaar onderzoek dat zou hebben moeten plaatsgehad met het oog op de herziening van het gewestplan en dat als gevolg van de bestreden bepalingen niet zal plaatshebben.

Ten aanzien van het eerste middel

A.5.1. Dat middel is afgeleid uit de schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet. Het beoogt alleen artikel 50, eerste lid, van het programmadecreet van 3 februari 2005.

De verzoekende partijen onderstrepen dat de milieueffectrapportering waarin de procedure voor de wijziging van een gewestplan voorziet, met name een omschrijving van de doelstellingen van het voorontwerp van wijziging, de verantwoording ervan, een voorstelling van de mogelijke alternatieven en een niet-technische samenvatting bevat. Zij merken ook op dat die rapportering, volgens de versie van artikel 42 van het W.W.R.O.S.P. die vóór 11 maart 2005 van kracht was, ook een evaluatie van de vermoedelijke effecten van de uitvoering van het ontwerp-plan op de mens en zijn activiteiten, de fauna, de flora, de bodem, de ondergrond, het water, de lucht, het klimaat en de landschappen, het erfgoed, alsook de wisselwerking tussen die verschillende factoren moest omvatten, en dat die rapportering, volgens het nieuwe artikel 42 van het W.W.R.O.S.P., de milieuproblemen moet onderzoeken met betrekking tot de gebieden die zijn aangewezen overeenkomstig de richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (Natura 2000-gebieden).

De verzoekende partijen voeren aan dat de bestreden bepaling de gewestplannen wijzigt zonder dat de daarvoor bestemde procedure wordt gevolgd. Het doel van de aldus aangebrachte wijziging van het gewestplan Luik bestaat in de aanleg van de CHB-verbinding. Die wettelijke bepaling zou aan de reservatiegebieden – en met name aan het gebied dat in het gewestplan Luik is opgenomen – de « waarde van een opneming » in het gewestplan, een « planologische waarde », toekennen, terwijl die gebieden tot dan toe voor de regering en de administratie slechts een indicatieve waarde hadden en slechts een « eventuele grondreserve *non aedificandi* » vormden. De verzoekende partijen merken overigens op dat, volgens de commentaar bij het gewestplan Luik en een brief van de Waalse Minister van Ruimtelijke Ordening van 1 augustus 2002, de aanleg van die autosnelwegverbinding de opneming van het op objectieve basis gekozen tracé in het gewestplan veronderstelt en bijgevolg een wijziging daarvan volgens de daarvoor bestemde procedure.

A.5.2. De Waalse Regering is van mening dat het gewestplan, volgens artikel 23 van het W.W.R.O.S.P., gewijzigd bij de bestreden bepaling, steeds het bestaande en het geplande tracé van het net van de voornaamste verkeersinfrastructuur moet aangeven « en/of eveneens de reservatieperimeter die met (dat) bestaande en geplande tracé gelijkgesteld wordt ».

Zij merkt op dat de opheffing van artikel 39*bis* van het W.W.R.O.S.P. is verantwoord door een vaste rechtspraak van de Raad van State. Zij verwijst in dat opzicht naar drie arresten van de Raad van State die de betekenis van de termen « voornaamste verkeersinfrastructuur » hebben gepreciseerd. Uit twee andere arresten van datzelfde rechtscollege (R.v.St., nr. 29.058, 22 december 1987, en R.v.St., nr. 98.088, 31 juli 2001) leidt zij overigens af dat, in tegenstelling tot wat de verzoekende partijen veronderstellen, de opneming van een tracé in een reservatiegebied dat in het gewestplan is aangegeven, geen voorafgaande herziening van het gewestplan vereist. De Waalse Regering betwist derhalve de relevantie van het argument dat is afgeleid uit de brief van de Minister van Ruimtelijke Ordening.

De Waalse Regering onderstreept dat de wijziging in artikel 23 van het W.W.R.O.S.P. bij de bestreden bepaling tot doel heeft een tracé gelijk te stellen met het reservatiegebied dat reeds in het gewestplan was aangegeven. Uit artikel 452/25 van het W.W.R.O.S.P. leidt zij af dat een reservatiegebied een reglementaire en niet louter een indicatieve waarde heeft, vermits het het mogelijk maakt een vergunning te weigeren of voorwaarden aan de toekenning ervan te koppelen. Beide voormelde arresten van de Raad van State zouden die reglementaire waarde van het reservatiegebied bevestigen.

A.5.3. De verzoekende partijen antwoorden dat, met toepassing van de artikelen 42, 43 en 46 van het W.W.R.O.S.P., elke geplande wijziging van een gewestplan het voorwerp moet uitmaken van een milieueffectrapport dat de in A.5.1 in herinnering gebrachte elementen bevat, en vervolgens aan een openbaar onderzoek moet worden onderworpen. Zij merken bovendien op dat geen enkel arrest van de Raad van State betrekking heeft op de situatie van de omwonenden van een reservatiegebied zonder tracé. Zij onderstrepen dat beide arresten van de Raad van State waarnaar de Waalse Regering verwijst, uitsluitend betrekking hebben op verschillen tussen het tracé van een (autosnel)weg in een aanvraag om stedenbouwkundige vergunning en het tracé van die weg in het gewestplan waarlangs reservatiegebieden zijn aangegeven. Het feit dat de Raad van State, wegens het algemene karakter van het gewestplan dat de details die buiten zijn schaal vallen niet regelt, een dergelijk verschil heeft aanvaard, zou aantonen dat het tracé van een weg in het gewestplan moet worden aangegeven. De verzoekende partijen merken overigens op dat, volgens het administratieve rechtscollege, een herziening van het gewestplan vereist is wanneer het tracé van het gewestplan sterkt verschilt van dat in de stedenbouwkundige vergunning. Zij zijn van mening dat een dergelijke herziening *a fortiori* noodzakelijk is wanneer het in het gewestplan opgenomen reservatiegebied geen tracé bevat.

Ten slotte merken de verzoekende partijen op dat de geplande werken waarop de twee voormelde arresten van de Raad van State betrekking hebben, fundamenteel verschillen van het project van de CHB-verbinding. De omvang van dat laatste zou totaal verschillend zijn. Het belang ervan zou niet louter lokaal, maar op schaal van een gewestplan zijn, waardoor het tracé ervan zou moeten worden opgenomen in dat plan. De lengte ervan is veel groter dan de projecten waarop de twee voormelde arresten betrekking hebben, en het zou niet alleen een landbouwgebied doorsnijden. Het zou ook een woongebied, een woongebied met een landelijk karakter, een groengebied, een bosgebied, een gebied voor bedrijfsruimten, een gebied voor openbare nutsvoorzieningen en gemeenschapsvoorzieningen, alsook gebieden waarvan de bestemming nog niet vaststaat en een landschappelijk waardevol gebied betreffen.

A.5.4. De Waalse Regering repliceert dat het gegeven dat het tracé van het project van de CHB-verbinding meerdere gebieden doorsnijdt, geen enkel gevolg heeft wanneer het gewestplan geen tracé bevat. De lering van de voormelde rechtspraak van de Raad van State zou bijgevolg in acht zijn genomen. De Waalse Regering verwijst daarnaast naar een ander arrest van dat rechtscollege (R.v.St., nr. 86.047, 16 maart 2000) - waaruit zou blijken dat de mechanismen om van het gewestplan af te wijken alleen op de gebieden al dusdanig van toepassing zouden zijn - dat een eerder arrest zou bevestigen (R.v.St., nr. 23.684, 18 november 1983) volgens hetwelk het tracé van een nieuwe weg geen gebied al dusdanig zou zijn.

De Waalse Regering voert bovendien aan dat de wijziging in artikel 23 van het W.W.R.O.S.P. bij de bestreden bepaling het gewestplan niet wijzigt en een tracé gelijkstelt met het reservatiegebied dat reeds in het gewestplan bestond. Zij voegt eraan toe dat de bestreden bepaling de tekst van het W.W.R.O.S.P. slechts afstemt op de rechtspraak van de Raad van State, vermits de opheffing van artikel 39*bis* van het W.W.R.O.S.P. - dat de in het gewestplan te vermelden infrastructuur opsomde - is verantwoord door de rechtspraak van dat rechtscollege. De Waalse Regering besluit hieruit dat het gewestplan niet moest worden herzien.

De Waalse Regering voert aan dat, bij de aanneming van de gewestplannen van het Waalse Gewest, alle geplande infrastructuurwerken waren opgenomen in een tracé met een reservatiegebied. Zij merkt op dat het vroegere artikel 23 van het W.W.R.O.S.P. nochtans niet preciseerde dat het bestaande en geplande tracé van het net van de voornaamste verkeersinfrastructuur in een reservatieperimeter kon worden opgenomen. De Waalse Regering leidt hieruit af dat de bestreden bepaling alleen preciseert wat reeds bestond en kon worden gerealiseerd, vóór de inwerkingtreding van de bestreden bepaling, op grond van artikel 452/25 van het W.W.R.O.S.P.

De Waalse Regering besluit hieruit dat het gewestplan niet moest worden herzien. Die herziening zal pas noodzakelijk zijn wanneer een geplande autosnelweg van het reservatiegebied zou afwijken en niet langer in hetzelfde gebied van het gewestplan opgenomen zou zijn.

A.5.5. De verzoekende partijen onderscheiden twee elementen die door de bestreden bepaling met elkaar worden gelijkgesteld : het tracé en het reservatiegebied. Zij zien niet in aan welke rechtspraak van de Raad van State de wetgever zich zou hebben willen aanpassen.

Zij voegen eraan toe dat de bestreden bepaling zowel de grafische als letterlijke voorschriften van het gewestplan wijzigt, die een reglementaire waarde hebben. In dat opzicht merken zij op dat, volgens artikel 5 van het besluit van de Waalse Gewestexecutieve van 26 november 1987 tot goedkeuring van het gewestplan Luik, de opneming van « een reservatie- en erfdienstbaarheidgebied, zonder een tracé » verantwoord was door het gegeven dat de beoordelingselementen om de keuze betreffende de situering van een snelwegverbinding ten zuidoosten van de Luikse agglomeratie mee te helpen bepalen, toen nog niet bekend waren.

A.6.1. De Waalse Regering onderstreept dat de afdeling wetgeving van de Raad van State geen enkele kritiek heeft geformuleerd ten aanzien van de bestreden bepaling en dat zij de verenigbaarheid van de opheffing van artikel 39bis van het W.W.R.O.S.P. met de *standstill*-verplichting die uit artikel 23 van de Grondwet voortvloeit of met andere normen niet ter discussie heeft gesteld.

A.6.2. De verzoekende partijen repliceren dat het advies van de afdeling wetgeving *a priori* en bij hoogdringendheid is uitgebracht, terwijl het Hof een grondige toetsing *a posteriori* uitoefent. Zij voegen eraan toe dat de afdeling wetgeving te dezen de aandacht van de wetgever uitdrukkelijk heeft gevestigd op mogelijke schendingen van de *standstill*-verplichting die uit artikel 23 van de Grondwet voortvloeit, waarbij zij echter heeft geweigerd de bestreden bepaling vanuit die invalshoek te onderzoeken.

A.7.1. Volgens de verzoekende partijen voert de bestreden bepaling een onverantwoord en kennelijk onevenredig verschil in behandeling in tussen twee categorieën van inwoners van het Waalse Gewest wier milieu wordt aangetast door een project voor de aanleg van een grote verkeersweg.

De omwonenden van een reservatiegebied dat, vóór de aanneming van de bestreden bepaling, in het gewestplan was opgenomen zonder dat een tracé was aangegeven, worden de waarborgen ontnomen die worden geboden door artikel 23 van het W.W.R.O.S.P. (vermelding, in het gewestplan, van het bestaande en geplande tracé van het net van de voornaamste verkeersinfrastructuur) en door de procedure voor de herziening van de gewestplannen, zoals die is geregeld bij de artikelen 42, 43 en 46 van hetzelfde Wetboek (milieueffectrapport, openbaar onderzoek over het ontwerp-plan, enz.).

De andere inwoners van het Waalse Gewest wier milieu door een dergelijk project wordt aangetast, zouden die waarborgen daarentegen blijven genieten. De omwonenden van een reservatiegebied met een tracé zouden zich reeds hebben kunnen uitspreken over dat tracé bij de aanneming van het gewestplan. Diegenen die nog niet wonen in de nabijheid van een dergelijk gebied of een dergelijk tracé en die later wel met die situatie worden geconfronteerd, zouden eveneens kunnen deelnemen aan een openbaar onderzoek betreffende de opneming van een dergelijk gebied of een dergelijk tracé bij de herziening van het gewestplan.

De verzoekende partijen onderstrepen dat het openbaar onderzoek dat in 1977 met betrekking tot het gewestplan Luik is georganiseerd, hun niet de mogelijkheid heeft geboden zich over de CHB-verbinding uit te spreken, vermits toen werd aangenomen dat een tweede openbaar onderzoek zou worden georganiseerd voor de opneming van het tracé dat na verschillende studies zou worden gekozen. De verzoekende partijen halen vier arresten van de Raad van State (R.v.St., nr. 41.209, 27 november 1992; R.v.St., nr. 78.708, 11 februari 1999; R.v.St., nr. 82.605, 30 september 1999; R.v.St., nr. 59.575, 8 mei 1996) aan en onderstrepen dat het openbaar onderzoek, teneinde het nuttig effect ervan te vrijwaren, moet worden overgedaan wanneer een belangrijke wijziging wordt aangebracht in het project dat ter advies aan de bevolking wordt voorgelegd, behalve wanneer die wijziging voortvloeit uit een tijdens het onderzoek geformuleerd voorstel. Zij verwijzen naar de motivering van de voorschriften van het gewestplan Luik betreffende de opneming van het reservatiegebied dat de verzoekende partijen betreft, en zijn van mening dat, gelet op de kenmerken van het project van de autosnelwegverbinding, het Waalse Gewest het tracé in dat plan niet had kunnen opnemen tussen het openbaar onderzoek en de definitieve aanneming van dat plan zonder het openbaar onderzoek eerst over te doen.

De verzoekende partijen voegen eraan toe dat het doel van de bestreden bepaling, zoals het in de parlementaire voorbereiding is geformuleerd, moet worden begrepen rekening houdend met een nota van het Directoraat-Generaal Ruimtelijke Ordening, Huisvesting en Patrimonium van 25 oktober 2004, waaruit blijkt dat die doelstelling uitsluitend erin bestaat de Regering vrij te stellen van een procedure voor de wijziging van het gewestplan Luik en dat het absurd is om in het gewestplan een reservatieperimeter op te nemen zonder het ontwerp van het tracé van de infrastructuurwerken aan te geven, tenzij het de bedoeling is een nieuwe herziening

van het gewestplan op te leggen vóór de uitreiking van de vergunning. De verzoekende partijen zijn verwonderd over de motivering van de wetgever, die stelt dat de zorg om administratieve vereenvoudiging vereist dat « gelijke procedures [...] met betrekking tot de verwezenlijking van een en hetzelfde project » niet worden herhaald. In dat opzicht merken zij op dat de Waalse Gewestexecutieve bij de aanneming van het gewestplan Luik oordeelde dat zij niet in het bezit was van belangrijke beoordelingselementen om een tracé te kiezen en dat, bij ontstentenis van die elementen, de verzoekende partijen geen pertinente opmerkingen over de opnemings van het reservatiegebied hebben kunnen formuleren.

A.7.2. De Waalse Regering is van mening dat de bestreden bepaling de voorafgaande raadpleging van het publiek en de verplichting om een milieueffectrapportering uit te voeren « voor de te creëren reservatiegebieden en/of het tracé », niet afschaft.

Zij herinnert eraan dat het decreet van 11 september 1985 « tot organisatie van de waardering van de weerslagen op het leefmilieu in het Waalse Gewest » een milieueffectrapport oplegt voor de aanleg van een autosnelweg. Zij voert ook artikel 42 van het W.W.R.O.S.P. aan, zoals gewijzigd bij het decreet van 18 juli 2002, om te onderstrepen dat elke wijziging van een gewestplan teneinde daarin een reservatiegebied of een belangrijke verkeersinfrastructuur op te nemen, de uitvoering van een milieueffectrapportering zal vereisen waarbij rekening wordt gehouden met de Natura 2000-gebieden. De Waalse Regering leidt uit rubriek 45.23.03 van bijlage I bij het besluit van de Waalse Regering van 4 juli 2002 « tot bepaling van de lijst van de aan een milieueffectstudie onderworpen projecten en van de ingedeelde installaties en activiteiten » en uit de artikelen D.71 en R.78 van het Milieuwetboek af dat het publiek zal worden geraadpleegd vóór de uitvoering van de milieueffectrapportering en vóór de indiening van de aanvraag tot het verkrijgen van een stedenbouwkundige vergunning voor de aanleg van een autosnelweg in een reservatiegebied. Hieruit zou voortvloeien dat de verzoekende partijen hun bezwaren zouden kunnen formuleren en alternatieven zouden kunnen voorstellen vóór de indiening van de vergunningsaanvraag, met dien verstande dat, wanneer een voorgesteld tracé buiten het reservatiegebied ligt, een voorafgaande wijziging van het gewestplan noodzakelijk zal zijn.

De Waalse Regering preciseert ook dat, vóór de inwerkingtreding van de bestreden bepaling, artikel 42, derde lid, van het W.W.R.O.S.P. vereiste dat een milieueffectrapportering werd uitgevoerd met het oog op de herziening van een gewestplan. Zij merkt op dat de bestreden bepaling de vrijstelling van een milieueffectrapport heeft afgeschaft die de aanvragen tot het verkrijgen van een stedenbouwkundige vergunning konden genieten wanneer zij beantwoordden aan de voorschriften van een plan van aanleg, met toepassing van artikel 124, eerste lid, van het W.W.R.O.S.P., zoals vervangen bij artikel 58 van het decreet van 18 juli 2002. Volgens de Waalse Regering bevat de nota van het Directoraat-Generaal Ruimtelijke Ordening, Huisvesting en Patrimonium slechts een interpretatie van de administratie. De laatstgenoemde kan echter geen nieuwe regel aannemen en moet zich ertoe beperken de wettelijke bepalingen toe te passen.

A.7.3. De Waalse Regering voert ten slotte aan dat het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie niet geschonden is.

In hoofddorde voert zij aan dat de situatie van de omwonenden van reservatiegebieden waarvoor het gewestplan geen tracé aangeeft, niet vergelijkbaar is met de situatie van personen die niet in de nabijheid wonen van een reservatiegebied, al dan niet met een tracé, noch van een toekomstige verkeersinfrastructuur die in het gewestplan is aangegeven. De eerste categorie van personen zou kunnen worden geconfronteerd met de toekenning van een stedenbouwkundige vergunning voor een toekomstige verkeersinfrastructuur zonder voorafgaande herziening van het gewestplan, terwijl, in de omstandigheden waarin de personen van de tweede categorie zich bevinden, een dergelijke vergunning pas zal kunnen worden toegekend na de herziening van het gewestplan waarin een tracé of een reservatiegebied dat daarmee gelijkgesteld wordt, is opgenomen. De Waalse Regering leidt hieruit af dat de personen die zich in verschillende situaties bevinden, verschillend worden behandeld.

In ondergeschikte orde is de Waalse Regering, verwijzend naar het doel van de bestreden bepaling, van mening dat, indien het gewestplan een toekomstige verkeersinfrastructuur aangeeft, het objectief en redelijk is te voorzien in de mogelijkheid om een vergunning toe te kennen voor de verwezenlijking van een en hetzelfde project, zonder een voorafgaande herziening van dat plan op te leggen.

Wat de evenredigheid van de bestreden maatregel betreft, voert de Waalse Regering aan dat de aanleg van een viervaksweg alleen kan worden toegestaan na de verwezenlijking van een milieueffectrapport dat het de verzoekende partijen mogelijk zal maken elke relevante opmerking te formuleren. De Waalse Regering voegt

eraan toe dat de lering van overweging B.7 van het arrest nr. 41/95 betreffende planologische wijzigingen waarbij geen beroep is gedaan op de gewone herzieningsprocedure, kan worden omgezet naar de onderhavige zaak.

A.7.4. De verzoekende partijen betwisten het bewijs van de evenredigheid van de maatregel en voeren hierbij de artikelen 1 en 11 van de richtlijn 2001/42/EG van het Europees Parlement en de Raad van 27 juni 2001 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's aan.

Zij doen ook gelden dat het doel van de milieueffectbeoordeling fundamenteel verschillend is naargelang het gaat om publieke en privéprojecten of plannen en programma's, zodat de verwijzing naar het arrest nr. 41/95 van het Hof niet relevant is. De verzoekende partijen onderstrepen dat dat arrest niet de afschaffing van een openbaar onderzoek betreft, maar wel de « onderscheiden manier waarop het onderzoek wordt georganiseerd ». Zij merken op dat de uitvoering van de milieueffectrapportering die aan de toekomstige opnemings van een reservatiegebied of een tracé in het gewestplan zal voorafgaan met het oog op de verwezenlijking van een autosnelwegproject, het niet mogelijk maakt een milieueffectrapport te vermijden tijdens de procedure voor de toekenning van de vergunning. De verzoekende partijen merken ten slotte op dat het doel van de wetgever in de zaak die aanleiding heeft gegeven tot het arrest nr. 41/95 sterk verschilt van het doel dat aan de bestreden bepaling ten grondslag ligt.

Ten aanzien van het tweede middel

A.8. Dat middel is afgeleid uit de schending van de artikelen 10 en 11, al dan niet in samenhang gelezen met artikel 23, van het Grondwet, van artikel 10 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, van de richtlijn 2001/42/EG van het Europees Parlement en de Raad van 27 juni 2001 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's en van het Verdrag betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden, ondertekend te Aarhus op 25 juni 1998. Het is tevens afgeleid uit de schending van artikel 23 van de Grondwet en de daarin vervatte *standstill*-verplichting.

De verzoekende partijen zijn van mening dat die bepalingen de voorafgaande evaluatie van de gevolgen voor het leefmilieu en de raadpleging van het publiek met betrekking tot het gewestplan vereisen, met loyale naleving van het gemeenschapsrecht, waarvan de toepassing door geen enkele maatregel in het gedrang mag worden gebracht.

A.9. Volgens de verzoekende partijen heft artikel 50, eerste lid, van het programmadecreet van 3 februari 2005, voor de reservatiegebieden, de verplichting op om een milieueffectrapportering uit te voeren over met name de milieuaspecten bedoeld in de voormelde richtlijn 92/43/EEG, alsook de verplichting om een openbaar onderzoek te doen, terwijl de opheffing van artikel 39*bis* van het W.W.R.O.S.P. door het bestreden artikel 58 van het programmadecreet van 3 februari 2005, zonder enige motivering aan de administratie een beoordelingsvrijheid laat wat de opnemings van infrastructuurwerken in het gewestplan betreft.

A.10.1. De verzoekende partijen herinneren eraan dat het decreet van 11 september 1985 tot organisatie van de waardering van de weerslagen op het leefmilieu in het Waalse Gewest, in de oorspronkelijke versie ervan, een milieueffectrapport vereiste voor de aanleg van autowegen, van snelwegen, van banen voor het langeafstandsverkeer van de spoorwegen, alsook van vliegvelden waarvan de pistes voor het opstijgen en landen een lengte van 2 100 meter of meer hebben. Zij verwijzen eveneens naar artikel 174 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, betreffende het beleid van de Gemeenschap inzake leefmilieu.

Daarnaast merken zij op dat, na de aanneming van de voormelde richtlijn 2001/42/EG (in het bijzonder de artikelen 3, lid 2, en 4, lid 1, ervan) en van het voormelde Verdrag van Aarhus (in het bijzonder artikel 6, leden 1, 2 en 4, en artikel 7, alsook bijlage I.8, b en c, ervan), de bepalingen betreffende de evaluatie van de gevolgen voor het leefmilieu en de raadpleging van het publiek in het kader van de wijziging van een gewestplan (artikelen 42 en 43 van het W.W.R.O.S.P.) zijn gewijzigd bij een decreet van 6 mei 1999 en een decreet van 18 juli 2002.

A.10.2. De verzoekende partijen merken op dat de bestreden bepalingen tot gevolg hebben dat de aanleg van de CHB-verbinding geen wijziging van het gewestplan Luik meer vereist, waardoor de studies en het openbaar onderzoek - betreffende de beslissing inzake de inplanting van die autosnelweg, de wenselijkheid ervan en de mogelijke wijzigingen van het tracé ervan teneinde de aantasting van het leefmilieu te beperken - die door

de voormelde internationale en nationale bepalingen zijn vereist, niet meer moeten worden uitgevoerd. Zij voegen eraan toe dat alleen gerichte studies met betrekking tot de milieuaspecten in verband met de Natura 2000-gebieden zullen kunnen worden uitgevoerd, bij de toekenning van de stedenbouwkundige vergunningen betreffende bepaalde gedeelten van het tracé van de autosnelweg, en dat de ontstentenis van een studie betreffende het tracé in zijn geheel in strijd is met de artikelen 6 en 7 van de voormelde richtlijn 92/43/EEG.

A.10.3. Uit hetgeen voorafgaat, leiden de verzoekende partijen af dat de bestreden bepalingen leiden tot een beperking van de rechten die voortvloeien uit de voormelde nationale en internationale teksten, vermits alleen gerichte studies en onderzoeken zullen kunnen worden uitgevoerd bij de toekenning van de stedenbouwkundige vergunningen betreffende bijzondere gedeelten van de CHB-verbinding.

De verzoekende partijen zijn derhalve van mening dat de bestreden bepalingen een betekenisvolle achteruitgang inhouden van het recht op de bescherming van een gezond leefmilieu, wat onverenigbaar is met het *standstill*-effect van artikel 23, derde lid, 4°, van de Grondwet. Zij verwijzen in dat opzicht naar de arresten nrs. 169/2002 en 150/2004 van het Hof en merken op dat twee recente ontwerpen van decreet van het Waalse Gewest en het advies dat de afdeling wetgeving van de Raad van State heeft uitgebracht over het voorontwerp van decreet waaruit de bestreden bepalingen zijn voortgevloeid, rekening houden met die *standstill*-verplichting. Zij onderstrepen dat de ontstentenis van opmerkingen van de afdeling wetgeving van de Raad van State in verband met de verenigbaarheid van artikel 50 van het programmadecreet van 3 februari 2005 met artikel 23 van de Grondwet, de grondwettigheid van die wetsbepaling niet aantoot.

De verzoekende partijen voeren aan dat die betekenisvolle achteruitgang van het recht op de bescherming van een gezond leefmilieu niet is gemotiveerd in de parlementaire voorbereiding van het programmadecreet dat de bestreden bepalingen bevat. Zij stellen vast dat geen enkele andere maatregel tot bescherming van een gezond leefmilieu is genomen om die betekenisvolle achteruitgang te compenseren, teneinde te voorzien in waarborgen die gelijkwaardig zijn aan die welke voordien bestonden (openbaar onderzoek op basis van een milieueffectrapport dat de vereisten inzake de bescherming van het Natura 2000-netwerk omvat, enz.). Uit de commentaar bij het voorontwerp van decreet dat tot de invoeging van artikel 39*bis* van het W.W.R.O.S.P. heeft geleid en het advies dat de afdeling wetgeving over die bepaling had uitgebracht, leiden zij bovendien af dat de definitie in die tekst meer waarborgen bood dan bewoordingen waarvan de interpretatie wordt overgelaten aan de afdeling administratie van de Raad van State en aan de hoven en rechtbanken.

A.11.1. De Waalse Regering onderstreept dat artikel 23 van de Grondwet geen rechtstreekse werking heeft en geen enkel subjectief recht toekent. Zij verwijst naar de arresten nrs. 33/92, 169/2002, 5/2004, 130/2004, 150/2004 en 59/2005 van het Hof en merkt op dat de *standstill*-verplichting die het bevat, de wetgever geen status-quo oplegt.

De Waalse Regering is van mening dat de ontstentenis van kritiek van de afdeling wetgeving van de Raad van State ten aanzien van de bestreden bepalingen een vermoeden van grondwettigheid vormt en stelt dat de bestreden bepalingen geen afbreuk doen aan de eerder bepaalde waarborgen, zodat zij niet onverenigbaar zijn met het recht op de bescherming van een gezond leefmilieu.

A.11.2.1. De Waalse Regering voert aan dat, voor de herziening van een gewestplan teneinde een reservatiegebied of een belangrijke verkeersinfrastructuur op te nemen, artikel 42 van het W.W.R.O.S.P., zoals gewijzigd bij het decreet van 18 juli 2002, een milieueffectrapport vereist over met name de Natura 2000-gebieden. Zij is van mening dat die vereiste voortvloeit uit artikel 3 van de richtlijn 2001/42/EG van 27 juni 2001 en de naleving van artikel 7 van het voormelde Verdrag van Aarhus verzekert.

De Waalse Regering voert aan dat artikel 50 van het programmadecreet van 3 februari 2005 niet belet dat het publiek wordt geraadpleegd over de situering van een autosnelwegverbinding, de wenselijkheid ervan en van sommige wijzigingen van het geplande tracé of van de keuze voor een tracé dat minder milieubelastend is. Zij verwijst in dat opzicht naar de artikelen D.71 en R.78 van het Milieuwetboek, die voorzien in een aan de milieueffectrapportering voorafgaande raadpleging van het publiek, die vóór de inwerkingtreding van het Milieuwetboek niet bestond. Volgens de Waalse Regering zal het publiek, bij die raadpleging, enerzijds, wijzigingen van het tracé of alternatieve tracés kunnen voorstellen die door de auteur van het milieueffectrapport zullen moeten worden onderzocht en, anderzijds, de aandacht kunnen vestigen op de eventuele aanwezigheid van een Natura 2000-gebied.

De Waalse Regering voert daarnaast aan dat, volgens rubriek 45.23.03 van bijlage 1 bij het besluit van de Waalse Regering van 4 juli 2002, het publiek zal worden geraadpleegd over de aanvraag tot het verkrijgen van een stedenbouwkundige vergunning die het voorwerp van een voorafgaand milieueffectrapport zal uitmaken. Zij merkt in dat opzicht op dat de CHB-verbinding een nieuw project is in de zin van artikel R.56 van het Milieuwetboek.

De Waalse Regering merkt op dat, ook al zal de aanvraag tot het verkrijgen van een stedenbouwkundige vergunning voor het project van de CHB-verbinding in meerdere gemeenten moeten worden ingediend, overeenkomstig de artikelen R.76 tot R.78 van het Milieuwetboek, slechts één algemene milieueffectrapportering, met inaanmerkingneming van de Natura 2000-gebieden, zal worden uitgevoerd en het publiek zal worden verzocht zijn advies over het tracé in zijn geheel uit te brengen. Zij wijst overigens erop dat het bij de CHB-verbinding betrokken reservatiegebied gelegen is in de nabijheid van een Natura 2000-gebied van de « basse vallée de la Vesdre », dat door de Waalse Regering nog niet definitief is geselecteerd. Zij verwijst ten slotte naar artikel 29, § 2, van de wet van 12 juli 1973 op het natuurbehoud, zoals ingevoegd bij artikel 10 van het decreet van 6 december 2001 betreffende de instandhouding van de Natura 2000-gebieden alsook van de wilde fauna en flora, teneinde artikel 6 van de voormelde richtlijn 92/43/EEG om te zetten.

A.11.2.2. Uit hetgeen voorafgaat, leidt de Waalse Regering af dat het bestreden artikel 50 geen betekenisvolle achteruitgang inhoudt. De raadpleging van het publiek naar aanleiding van een aanvraag tot het verkrijgen van een stedenbouwkundige vergunning, die voorafgaat aan de milieueffectrapportering, zou het mogelijk maken nuttige opmerkingen te formuleren in verband met een alternatief tracé dat bij die rapportering zal moeten worden onderzocht en waarvoor, in voorkomend geval, zal worden gekozen. Het gewestplan zou moeten worden herzien, indien dat tracé buiten het in het plan opgenomen reservatiegebied zou liggen.

De Waalse Regering is van mening dat de overlegvergadering waarin artikel R.78 van het Milieuwetboek voorziet, een maatregel is « die ertoe strekt een gelijkwaardige bescherming te waarborgen ».

Zij voegt eraan toe dat, vóór de inwerkingtreding van de bestreden bepaling, de opneming van een tracé van een nieuwe infrastructuur in een reservatiegebied zonder tracé een herziening van het gewestplan vereiste. Wanneer de herziening van dat plan betrekking had op een perimeter die een Natura 2000-gebied bevatte of ertoe strekte de verwezenlijking van een aan een milieueffectrapportering onderworpen project mogelijk te maken, moest zij automatisch het voorwerp van een dergelijk rapport uitmaken, terwijl artikel 124, eerste lid, van het W.W.R.O.S.P. geen milieueffectrapport vereiste bij de indiening van een aanvraag tot het verkrijgen van een stedenbouwkundige vergunning die in overeenstemming was met de voorschriften van een plan van aanleg dat het voorwerp van een milieueffectrapport had uitgemaakt. De Waalse Regering merkt op dat, hoewel de bestreden bepaling tot gevolg heeft dat het gewestplan niet zal moeten worden herzien om daarin het tracé van een autosnelwegverbinding op te nemen - en dat in dat stadium bijgevolg geen enkele milieueffectrapportering zal worden uitgevoerd - de aanvraag tot het verkrijgen van een stedenbouwkundige vergunning zal moeten worden voorafgegaan door een dergelijke rapportering, die een raadpleging van het publiek veronderstelt die vóór de wijziging van het Milieuwetboek van maart 2005 niet bestond.

A.11.3.1. De Waalse Regering voert aan dat de wetgever de afschaffing van artikel 39*bis* van het W.W.R.O.S.P. heeft gemotiveerd door het overbodige karakter ervan, rekening houdend met de rechtspraak van de Raad van State.

De Waalse Regering merkt op dat de vroegere definitie vervat in artikel 39*bis* van het W.W.R.O.S.P. overeenstemde met de interpretatie die de Raad van State eertijds gaf aan artikel 10, eerste en tweede lid, en aan artikel 14, eerste lid, 3°, van het W.W.R.O.S.P., zoals zij luiden vóór het decreet van 27 november 1997. Zij verwijst in dat opzicht naar verschillende arresten van de Raad van State waarmee deze, uitgaande van de interpretatie van het bijkomstige of voornaamste karakter van een infrastructuur, zou hebben gepreciseerd dat het gewestplan een algemene draagwijdte heeft en dus niet de details regelt die niet onder zijn schaal vallen (R.v.St., nr. 28.059, 10 juni 1987; R.v.St., nr. 29.058, 22 december 1987; R.v.St., nr. 83.531, 19 november 1999; R.v.St., nr. 86.047, 16 maart 2000). De Waalse Regering voegt eraan toe dat artikel 39*bis* van het W.W.R.O.S.P. niet uitsluitend tot doel had de « hoofdinfrastructuren » te preciseren. De parlementaire voorbereiding van die bepaling zou voor de rest erop wijzen dat zij geïnspireerd was op artikel 169 van het W.W.R.O.S.P. - zoals het luidde vóór de vervanging ervan bij artikel 1 van het decreet van 27 november 1997 -, dat een reglementaire waarde had en voldoening schonk.

A.11.3.2. De Waalse Regering is van mening dat de afschaffing van artikel 39*bis* van het W.W.R.O.S.P. geen discretionaire bevoegdheid overlaat aan de administratie, waarvan de handelingen overigens kunnen

worden gecensureerd door de Raad van State of door de hoven en rechtbanken. Die afschaffing zou immers gemotiveerd zijn door het gegeven dat de rechtspraak van de Raad van State in verband met de vaststelling van de infrastructuurwerken die in het gewestplan moesten worden opgenomen, een gevestigde rechtspraak was.

De Waalse Regering herinnert eraan dat artikel 39*bis* van het W.W.R.O.S.P. ook rekening houdt met het feit dat het decreet van 27 november 1997 aan de legende van de gewestplannen een decretale waarde had gegeven en dat die nieuwe legende de inhoud van het voormelde artikel 169 van het W.W.R.O.S.P. niet overnam. De Waalse Regering wijst ook erop dat de bevoegde minister, tijdens de parlementaire voorbereiding van artikel 39*bis* van het W.W.R.O.S.P., opmerkte dat de voornaamste verkeersinfrastructuur verwijst naar het « Réseau de Grand Gabarit ».

A.11.3.3. De Waalse Regering besluit uit hetgeen voorafgaat dat artikel 58 van de programmawet van 3 februari 2005 geen betekenisvolle achteruitgang vormt die onverenigbaar is met artikel 23 van de Grondwet.

In dat verband merkt zij op dat de verzoekende partijen niet uitleggen in welke zin die wetsbepaling de bescherming van hun rechten vermindert en dat de afdeling wetgeving van de Raad van State een lange algemene opmerking heeft geformuleerd over artikel 23 van de Grondwet, maar niet heeft gesteld dat het bestreden artikel 58 een betekenisvolle achteruitgang vormde. Zij merkt op dat die instantie evenmin heeft geoordeeld dat die bepaling andere regels schond. De Waalse Regering voert ook aan dat die ontstentenis van een achteruitgang verklaart waarom de parlementaire voorbereiding van het bestreden artikel 58 geen enkele verantwoording daaromtrent bevat.

De Waalse Regering merkt ten slotte op dat het advies dat de afdeling wetgeving van de Raad van State heeft gegeven over het voorontwerp van artikel 39*bis* van het W.W.R.O.S.P. alleen betrekking had op de bewoordingen van die wetsbepaling en niet op het belang van de waarborgen geboden door een wetsbepaling die de infrastructuur definieert waarvan het bestaan in het gewestplan moest worden aangegeven.

- B -

B.1. De twee middelen die in het gemeenschappelijk verzoekschrift van de verschillende verzoekers zijn uiteengezet, zijn enkel gericht tegen de artikelen 50, eerste lid, en 58 van het programmadecreet van 3 februari 2005 betreffende de economische heropleving en de administratieve vereenvoudiging.

Het Hof beperkt zijn onderzoek tot die bepalingen.

Ten aanzien van de draagwijdte van de aangevochten bepalingen

B.2.1. Artikel 23, eerste lid, 2°, van het Waalse Wetboek van Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw en Patrimonium (hierna W.W.R.O.S.P.), zoals gewijzigd bij artikel 9 van het decreet van 18 juli 2002 « tot wijziging van het Waalse Wetboek van Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw en Patrimonium », bepaalde :

« Het gewestplan bevat :

[...]

2° het bestaande en het geplande tracé van het net van de voornaamste verkeersinfrastructuur en infrastructuur voor het vervoer van vloeï- en brandstoffen » (eigen vertaling).

B.2.2. Artikel 39*bis* van het W.W.R.O.S.P., ingevoegd bij artikel 19 van het decreet van 18 juli 2002, bepaalde :

« Het net van de voornaamste verkeersinfrastructuur en infrastructuur voor het vervoer van vloeï- en brandstoffen.

De hoofdinfrastructuren waarvan het bestaande en vooropgestelde tracé in het gewestplan is opgenomen, zijn de autosnelwegen, de gewestelijke verbindingswegen, de spoorlijnen, de vliegvelden, de bevaarbare waterwegen, de boven- of ondergrondse hoogspanningslijnen, de leidingen met minstens een gewestelijk belang. De Regering kan de gewestelijke verbindingswegen, de boven- of ondergrondse hoogspanningslijnen en de leidingen met minstens een gewestelijk belang bepalen » (eigen vertaling).

B.2.3. Artikel 168, 7.0 en 7.3, van het W.W.R.O.S.P., gevoegd bij het besluit van de Waalse Gewestexecutieve van 14 mei 1984 « tot codificatie van de wetgevende en verordenende bepalingen betreffende de stedenbouw en de ruimtelijke ordening van toepassing op het Waalse Gewest », bepaalde, vóór de opheffing ervan bij artikel 4.1 van het decreet van 27 november 1997 « tot wijziging van het Waalse Wetboek van Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw en Patrimonium » :

« 7.0. Het plan kan, in overdruk van voormelde gebieden, nadere aanwijzingen bevatten voor :

[...]

7.3. reservatie- en erfdienstbaarheidsgebieden » (eigen vertaling).

Artikel 183, 7.3, van het W.W.R.O.S.P., gevoegd bij het besluit van de Waalse Gewestexecutieve van 14 mei 1984, bepaalde, vóór de opheffing ervan bij artikel 4.1 van het decreet van 27 november 1997 :

« De reservatie- en erfdienstbaarheidsgebieden zijn die waar perken kunnen worden opgesteld aan de handelingen en werken, ten einde de nodige ruimten te reserveren voor de uitvoering van werken van openbaar nut, of om deze werken te beschermen of in stand te houden ».

B.2.4. Artikel 23, tweede lid, 1°, van het W.W.R.O.S.P., zoals vervangen bij artikel 9 van het decreet van 18 juli 2002, bepaalt :

« Het plan kan eveneens volgende gegevens bevatten :

1° de perimeters waar een bijzondere bescherming verantwoord is om de redenen aangegeven in artikel 40 » (eigen vertaling).

Artikel 40, 6°, van het W.W.R.O.S.P., zoals vervangen bij artikel 20 van het decreet van 18 juli 2002, bepaalt :

« Het plan kan in overdruk van voormelde gebieden volgende perimeters bevatten waarvan de inhoud bepaald wordt door de Regering :

[...]

6° reservatieperimeters » (eigen vertaling).

Artikel 6, § 1, eerste lid, 19, van het decreet van 27 november 1997 bepaalt :

« Op de geldende gewestplannen zijn van toepassing :

[...]

19. in reservatie- en erfdienstbaarheidsgebieden, de reservatieperimeter bedoeld in artikel 40, 6° » (eigen vertaling).

B.2.5. Artikel 452/25 van het W.W.R.O.S.P., ingevoegd bij artikel 1 van het besluit van de Waalse Regering van 17 december 1998 « tot bepaling van de oppervlakten bedoeld in artikel 40 van het Waalse Wetboek van Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw en Patrimonium » bepaalt :

« De reservatieperimeter :

De reservatieperimeter beoogt de ruimten die nodig zijn voor het verwezenlijken, het beschermen of het in stand houden van de verkeersinfrastructuur of de infrastructuur voor het vervoer van vloeistoffen en energie, voor te behouden.

De handelingen en werkzaamheden waarvoor een vergunning vereist is, kunnen er ofwel verboden worden, ofwel onderworpen worden aan bijzondere voorwaarden » (eigen vertaling).

B.3.1. Artikel 50, eerste lid van het programmadecreet van 3 februari 2005 - eerste aangevochten bepaling - voert na de woorden « het bestaande en het geplande tracé » van artikel 23, eerste lid, 2°, van het W.W.R.O.S.P., geciteerd in B.2.1, de woorden in « of de reservatieperimeter die daarmee gelijkgesteld wordt » (eigen vertaling), zodat dat artikel sedert 11 maart 2005 - datum van inwerkingtreding van de aangevochten bepaling (artikel 155 van het programmadecreet van 3 februari 2005) - bepaalt :

« Het gewestplan bevat :

[...]

2° het bestaande en het geplande tracé, of de reservatieperimeter die daarmee gelijkgesteld wordt, van de voornaamste verkeersinfrastructuur en infrastructuur voor het vervoer van vloeï- en brandstoffen;

[...] » (eigen vertaling).

Uit die wijziging vloeit voort dat, indien een gewestplan in overdruk een reservatieperimeter (voorheen reservatie- en erfdienstbaarheidgebied) bevat ten behoeve van de verdere uitbouw van de voornaamste verkeersinfrastructuur (waaronder de autosnelwegen), die reservatieperimeter geldt als aanduiding van het geplande tracé daarvan en dat de aanleg ervan kan worden vergund zonder dat het nodig is dat plan te wijzigen om het tracé erin op te nemen.

B.3.2. Artikel 58 van het programmadecreet van 3 februari 2005 - tweede aangevochten bepaling - heft artikel 39*bis* van het W.W.R.O.S.P., geciteerd in B.2.2, op zodat er geen wetgevende definitie meer bestaat van de voornaamste verkeersinfrastructuur bedoeld in artikel 23, eerste lid, 2°, van het W.W.R.O.S.P.

Dat artikel 58 is in werking getreden op 11 maart 2005 krachtens artikel 155 van hetzelfde programmadecreet.

Ten aanzien van het belang van de verzoekende partijen

B.4.1. De Grondwet en de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof vereisen dat elke natuurlijke persoon of rechtspersoon die een beroep tot vernietiging instelt, doet blijken van een belang. Van het vereiste belang doen slechts blijken de personen wier situatie door de bestreden norm rechtstreeks en ongunstig zou kunnen worden geraakt.

B.4.2. De aangevochten bepalingen hebben betrekking op, enerzijds, de opheffing van de definitie van het begrip « net van de voornaamste verkeersinfrastructuur en infrastructuur voor het vervoer van vloeï- en brandstoffen » en, anderzijds, het tracé en de reservatieperimeter voor die infrastructuur, waarvan in een gewestplan sprake is.

De verzoekende partijen, natuurlijke personen, wonen, volgens het gewestplan dat op hen betrekking heeft, in de nabijheid van een reservatie- en erfdienstbaarheidsgebied waarop, zoals in B.2.4 is gesteld, de regels betreffende de reservatieperimeter van toepassing zijn. Het opnemen van het reservatie- en erfdienstbaarheidsgebied in het gewestplan wordt verklaard door een project voor de aanleg van een autosnelwegverbinding.

De verzoekende partijen doen derhalve blijken van het vereiste belang om de voormelde bepalingen aan te vechten die hun leefmilieu rechtstreeks en ongunstig kunnen raken.

B.4.3. Nu het belang van de verzoekende partijen, natuurlijke personen, vaststaat, is het beroep tot vernietiging ontvankelijk en dient niet te worden onderzocht of ook de verzoekende vereniging doet blijken van het vereiste belang.

Ten aanzien van artikel 50, eerste lid, van het programmadecreet van 3 februari 2005

B.5.1. Uit de uiteenzetting van het eerste middel blijkt dat het Hof wordt verzocht zich uit te spreken over de bestaanbaarheid van artikel 50, eerste lid, van het programmadecreet van 3 februari 2005 met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, doordat die decretale bepaling drie verschillen in behandeling zou teweegbrengen onder de personen van wie het leefmilieu wordt geraakt door een project voor de aanleg van een autosnelweg.

De personen die worden geraakt door een dergelijk project dat zou worden verwezenlijkt in een reservatie- en erfdiensbaarheidsgebied dat is ingeschreven in het gewestplan toen het werd aangenomen, zouden niet de waarborgen genieten die, wat het vastleggen van het tracé van een autosnelweg betreft, worden geboden door de procedure voor herziening van een gewestplan, zoals die is geregeld bij de artikelen 42, 43, 44 en 46 van het W.W.R.O.S.P.

De verzoekende partijen vragen het Hof de situatie van die eerste categorie van personen te vergelijken met die van de volgende personen van wie het leefmilieu ook wordt geraakt door een project voor de aanleg van een autosnelweg :

- de personen die worden geraakt door een project voor de aanleg van een autosnelweg waarvan het tracé in het gewestplan is opgenomen vóór de inwerkingtreding van de aangevochten bepaling;

- de personen die worden geraakt door een project voor de aanleg van een autosnelweg waarvan het tracé in het gewestplan wordt opgenomen na de inwerkingtreding van de aangevochten bepaling;

- de personen die worden geraakt door een project voor de aanleg van een autosnelweg binnen een reservatieperimeter, die gelijkgesteld wordt met een tracé, en die in het gewestplan wordt opgenomen na de inwerkingtreding van de aangevochten bepaling.

Die drie categorieën van personen zouden de waarborgen genieten die, wat het vastleggen van het tracé van een autosnelweg betreft, worden geboden door de procedure voor herziening van een gewestplan.

B.5.2. Het eerste onderdeel van het tweede middel is eveneens gericht tegen artikel 50, eerste lid, van het programmadecreet van 3 februari 2005. De verzoekende partijen voeren de schending aan, enerzijds, van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met artikel 23 van de Grondwet, met artikel 10 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, ondertekend te Rome op 25 maart 1957, met de richtlijn 2001/42/EG van het Europees Parlement en de Raad van 27 juni 2001 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's, en met het Verdrag betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de

rechter inzake milieuaangelegenheden, ondertekend te Aarhus op 25 juni 1998, en, anderzijds, van artikel 23 van de Grondwet, afzonderlijk gelezen, en van de *standstill*-verplichting die hieruit zou voortvloeien.

B.5.3. Het eerste middel en het eerste onderdeel van het tweede middel hebben betrekking op dezelfde bepaling. Ze kunnen samen worden onderzocht.

B.6. Op grond van artikel 50, eerste lid, van het programmadecreet van 3 februari 2005 « kan het begrip 'reservatieperimeter' worden gelijkgesteld met een tracé voor autosnelweginfrastructuur en kan het uitreiken van een vergunning in een dergelijke perimeter dus worden verzekerd zonder dat het gewestplan opnieuw moet worden herzien » (*Parl. St.*, Waals Parlement, 2004-2005, nr. 74/1, p. 26).

Die bepaling is als volgt verantwoord :

« Om redenen van administratieve vereenvoudiging is het immers belangrijk dezelfde procedures niet te herhalen aangezien zij betrekking zouden hebben op de verwezenlijking van één en hetzelfde project. In dat opzicht opent de opname van een reservatieperimeter in het gewestplan het recht op het uitreiken van een vergunning binnen dat gebied » (*ibid.*).

B.7. Wanneer in een bestaand gewestplan een reservatie- of erfdienstbaarheidgebied of reservatieperimeter ten behoeve van de aanleg van een autosnelweg is opgenomen, kan derhalve, mits inachtneming van de bepalingen die betrekking hebben op de vergunningverlening, een vergunning worden uitgereikt voor de aanleg van een dergelijke autosnelweg en behoeft niet eerst de procedure voor de herziening van het gewestplan te worden gevolgd, teneinde het geplande tracé ervan in het gewestplan op te nemen.

De procedure bepaald in de artikelen 42, 43, 44 en 46 van het W.W.R.O.S.P., die moet worden gevolgd indien geen reservatie- of erfdienstbaarheidgebied of reservatieperimeter in het gewestplan is opgenomen, moet derhalve niet worden gevolgd.

Bijgevolg is het niet vereist een milieueffectrapport, dat aan de eisen van artikel 42, tweede lid, beantwoordt, op te stellen met het oog op het opnemen van het precieze tracé van de autosnelweg in het gewestplan. Het is evenmin vereist een beroep te doen op een erkende persoon voor het opstellen van een dergelijk rapport, om het advies in te winnen van de

« Commission régionale de l'aménagement du territoire ». Voorts dient evenmin een openbaar onderzoek te worden gehouden over het voorlopig vastgestelde herziene gewestplan overeenkomstig de eisen van artikel 43. De Waalse Regering dient evenmin haar beslissing tot vaststelling van het herziene gewestplan te motiveren overeenkomstig de eisen van artikel 44. Aangezien er geen administratieve rechtshandeling wordt gesteld, beschikken de betrokkenen niet over de mogelijkheid de herziening van het gewestplan te bestrijden voor de Raad van State.

B.8. De grondwettelijke regels van de gelijkheid en de niet-discriminatie sluiten niet uit dat een verschil in behandeling tussen bepaalde categorieën van personen wordt ingesteld, voor zover dat verschil op een objectief criterium berust en het redelijk verantwoord is.

Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld rekening houdend met het doel en de gevolgen van de betwiste maatregel en met de aard van de ter zake geldende beginselen; het gelijkheidsbeginsel is geschonden wanneer vaststaat dat geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.

B.9. Artikel 23, eerste lid, tweede lid en derde lid, 4°, van de Grondwet bepaalt :

« Ieder heeft het recht een menswaardig leven te leiden.

Daartoe waarborgen de wet, het decreet of de in artikel 134 bedoelde regel, rekening houdend met de overeenkomstige plichten, de economische, sociale en culturele rechten, waarvan ze de voorwaarden voor de uitoefening bepalen.

Die rechten omvatten inzonderheid :

[...]

4° het recht op de bescherming van een gezond leefmilieu ».

B.10. Artikel 23 van de Grondwet impliceert inzake de bescherming van het leefmilieu een *standstill*-verplichting, die eraan in de weg staat dat de bevoegde wetgever het beschermingsniveau dat geboden wordt door de van toepassing zijnde wetgeving in aanzienlijke mate vermindert, zonder dat daarvoor redenen zijn die verband houden met het algemeen belang.

Onderzocht moet worden of de afschaffing van de verplichting om voorafgaandelijk het gewestplan te herzien met het oog op de opname van het tracé van de bedoelde autosnelweg afbreuk doet aan artikel 23 van de Grondwet, rekening houdend met de relevante bepalingen van de richtlijn 2001/42/EG van het Europees Parlement en de Raad van 27 juni 2001 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's, en met de relevante bepalingen van het Verdrag betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden, dat op 25 juni 1998 te Aarhus werd ondertekend en door België op 21 januari 2003 is geratificeerd.

B.11. De voormelde richtlijn 2001/42/EG, die vanaf 21 juli 2004 moet worden toegepast door de lidstaten (artikel 13), betreft de milieubeoordeling van plannen en programma's die aanzienlijke effecten op het milieu kunnen hebben. Luidens artikel 3, lid 2, onder a), van die richtlijn moeten alle plannen en programma's die voorbereid worden met betrekking tot vervoer en ruimtelijke ordening of grondgebruik en die het kader kunnen vormen voor de toekenning van toekomstige vergunningen voor de projecten genoemd in bijlagen I en II bij de richtlijn 85/337/EEG van de Raad van 27 juni 1985 betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten (waaronder de aanleg van autosnelwegen en autowegen), worden onderworpen aan een milieubeoordeling overeenkomstig de eisen van de eerstvermelde richtlijn. Hetzelfde geldt voor plannen waarvoor, gelet op het mogelijke effect op bedoelde gebieden, een passende beoordeling is vereist uit hoofde van de artikelen 6 of 7 van de richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna.

Artikel 3, lid 3, van de richtlijn 2001/42/EG bepaalt evenwel dat een milieubeoordeling voor « kleine wijzigingen » van bedoelde plannen alleen dan verplicht is wanneer de lidstaten bepalen dat zij aanzienlijke milieueffecten kunnen hebben, rekening houdend met de relevante criteria van bijlage II van de richtlijn (artikel 3, lid 5).

Artikel 7 van het Verdrag van Aarhus legt de verplichting op om « de voorbereiding van plannen en programma's betrekking hebbende op het milieu » te onderwerpen aan een inspraakprocedure waarvan het bepaalde modaliteiten vastlegt. Meer bepaald dienen passende praktische en/of andere voorzieningen voor inspraak voor het publiek te worden getroffen,

binnen een transparant en eerlijk kader, na het publiek de benodigde informatie te hebben verstrekt.

B.12. De Waalse decreetgever heeft, zonder zijn beoordelingsbevoegdheid te buiten te gaan, kunnen oordelen dat de omvorming van een reservatie- en erfdiensbaarheidgebied van een gewestplan in een reservatieperimeter die gelijkgesteld wordt met een tracé, een « kleine wijziging » betreft in de zin van artikel 3, lid 3, van de richtlijn 2001/42/EG, waaraan, als zodanig, geen aanzienlijke milieueffecten zijn verbonden. Hij heeft tevens kunnen oordelen dat de omzetting, uit kracht van het decreet, van reservatie- en erfdiensbaarheidgebieden in reservatieperimeters die gelijkgesteld zijn met tracés, als zodanig geen plan of programma uitmaakt in de zin van artikel 7 van het Verdrag van Aarhus. Bijgevolg kan artikel 10 van het E.G.-Verdrag evenmin worden geacht geschonden te zijn.

B.13.1. Weliswaar is het voortaan mogelijk een vergunning te verkrijgen voor de aanleg van een autosnelweg in een dergelijk gebied, zonder een voorafgaande herziening van het gewestplan met het oog op de opname van het tracé van een dergelijk infrastructuurwerk in het gewestplan. Zulks betekent evenwel niet dat de betrokkenen verstoken blijven van elke vorm van preventieve en curatieve rechtsbescherming.

B.13.2. De aanleg van een autosnelweg is een project dat aan een milieueffectrapport is onderworpen (besluit van de Waalse Regering van 4 juli 2002 « tot bepaling van de lijst van de aan een milieueffectstudie onderworpen projecten en van de ingedeelde installaties en activiteiten », bijlage I, nr. 45.23.02). De toekenning van de vergunningen betreffende een dergelijk project is onderworpen aan de verplichting een milieueffectrapportage uit te voeren, zoals geregeld bij het Milieuwetboek (artikel D.49, 4°, b, en artikel D.62). Elke vergunningsaanvraag betreffende de aanleg van een autosnelweg gaat vergezeld van een milieueffectrapport (artikel D.65).

Onverminderd de artikelen 42 en 50 van W.W.R.O.S.P. identificeert, beschrijft en evalueert het milieueffectrapport op gepaste wijze de rechtstreekse en indirecte effecten op korte, middellange en lange termijn van de inrichting en de tenuitvoerlegging van het project op de mens, de fauna, de flora, de bodem, het water, de lucht, het klimaat, het landschap, de materiële goederen, het culturele patrimonium en de wisselwerking tussen de voormelde factoren (artikel D.66, § 1).

De milieueffectrapportering kan alleen worden uitgevoerd door een door de Waalse Regering erkende persoon (artikel D.70). De voor de uitreiking van de vergunning bevoegde overheid evalueert de effecten van het project op grond van het milieueffectrapport, de in het kader van de vergunningsprocedure ingewonnen adviezen en van elk ander gegeven dat zij nuttig acht. Die overheid of de door de Regering aangewezen instanties die bij de behandeling van de aanvraag betrokken worden, kunnen, wanneer zij niet over de vereiste gegevens beschikken, van de aanvrager of de uitvoerder van de rapportering aanvullende informatie verlangen. De projectontwikkelaar kiest een erkende persoon om de rapportering uit te voeren en geeft de Regering en de door haar aangewezen personen onmiddellijk kennis van zijn keuze (artikel D.69).

De bevolking moet worden geraadpleegd vóór de indiening van de vergunningsaanvraag, met name om te wijzen op de specifieke punten die zouden kunnen worden behandeld in het milieueffectrapport en om alternatieven voor te leggen die de projectontwikkelaar redelijkerwijs in overweging zou kunnen nemen bij de uitvoering van de milieueffectrapportering (artikel D.71, eerste lid). De « Conseil wallon de l'environnement pour le développement durable » of zijn afgevaardigde, alsook, in het geval van een milieueffectrapport betreffende een project van ruimtelijke ordening, stedenbouw of infrastructuur, de gemeentelijke adviescommissie voor ruimtelijke ordening, of de gewestelijke commissie voor ruimtelijke ordening, hebben het recht de betrokken openbare overheden, de aanvrager en de uitvoerder van de rapportering om elk gegeven te verzoeken in verband met de vergunningsaanvraag en het verloop van de milieueffectrapportering. Zij mogen alle nuttige opmerkingen en suggesties in verband met het milieueffectrapport aan de Regering en aan de bevoegde overheid richten (artikel D.72).

Het project dat het voorwerp is van de vergunningsaanvraag kan wijzigingen bevatten ten opzichte van het project dat het voorwerp heeft uitgemaakt van het milieueffectrapport, als die wijzigingen gegrond zijn op suggesties van de uitvoerder van die rapportering. Als de vergunningsaanvrager ondanks dergelijke suggesties weigert wijzigingen aan te brengen in zijn project, dient hij zijn weigering met redenen te omkleden in zijn aanvraag (artikel D.73).

De bevolking kan inzage nemen van een dossier dat de vergunningsaanvraag, de niet-technische samenvatting in de zin van artikel D.49, 10°, van het Milieuwetboek, het

milieueffectrapport, een afschrift van de adviezen en briefwisseling die de burgers en de verschillende betrokken diensten of instellingen met toepassing van de voormelde artikelen D.71 en D.72 hebben toegezonden. De bevoegde overheid voegt bij het dossier, bij de ontvangst ervan, de briefwisseling die zij heeft ontvangen en de schriftelijke adviezen die haar zijn bezorgd (artikel D.75).

De vergunning en de vergunningsweigering worden met redenen omkleed, met name op grond van de milieueffecten en van de doelstellingen bedoeld in artikel D.50 van het Milieuwetboek (artikel D.64).

B.13.3. Luidens artikel 29, § 2, eerste lid, van de wet van 12 juli 1973 op het natuurbehoud, ingevoegd bij artikel 10 van het decreet van het Waalse Gewest van 6 december 2001 betreffende de instandhouding van de Natura 2000-gebieden alsook van de wilde fauna en flora, dient voor elk project dat een vergunning behoeft en dat, ten aanzien van de voorschriften van het besluit tot aanwijzing van een Natura 2000-gebied, niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van dat gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een dergelijk gebied, een beoordeling te worden gemaakt van de gevolgen voor dat gebied, zoals bedoeld in de decreetgeving inzake milieueffectrapportage, rekening houdend met de instandhoudingsdoelstellingen voor dat gebied en volgens de door de Waalse Regering vastgestelde modaliteiten.

Artikel 29, § 2, vierde lid, van dezelfde wet, ingevoegd bij artikel 10 van hetzelfde decreet, bepaalt dat indien een project, ondanks negatieve conclusies van de beoordeling van de gevolgen voor het gebied en bij ontstentenis van alternatieve oplossingen, om dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, toch moet worden gerealiseerd, de bevoegde instantie alle nodige compenserende maatregelen neemt om te waarborgen dat de algehele samenhang van het Natura 2000-netwerk bewaard blijft en stelt zij de Europese Commissie op de hoogte van de aangenomen compenserende maatregelen.

Artikel 29, § 2, vijfde lid, ingevoegd bij artikel 10 van hetzelfde decreet, bepaalt dat wanneer het betrokken gebied een prioritair type natuurlijke habitat en/of een prioritaire soort bevat, alleen argumenten kunnen worden aangevoerd die verband houden met de menselijke

gezondheid, de openbare veiligheid of met voor het milieu wezenlijk gunstige effecten, of, na advies van de Europese Commissie, andere dwingende redenen van groot openbaar belang.

B.13.4. De aanvraag voor een vergunning voor de aanleg van een autosnelweg is ten slotte onderworpen aan de relevante voorschriften van het W.W.R.O.S.P., inzonderheid de artikelen 84, 87, 127 en 133.

B.13.5. De beslissingen over aanvragen van stedenbouwkundige vergunningen die zouden worden genomen met schending van een of meer van de voormelde op de aanvragen van toepassing zijnde bepalingen kunnen worden bestreden bij de Raad van State. In dit verband moet inzonderheid worden gewezen op het bepaalde in artikel D.63 van het Milieuwetboek.

B.13.6. Mede gelet op het resterende niveau van preventieve en curatieve bescherming, houdt de bestreden bepaling geen aanzienlijke achteruitgang in die niet zou kunnen worden verantwoord door de daaraan ten grondslag liggende redenen van algemeen belang.

B.14. Het eerste middel en het eerste onderdeel van het tweede middel zijn niet gegrond.

Ten aanzien van artikel 58 van het programmadecreet van 3 februari 2005

B.15. De verzoekende partijen voeren in het tweede onderdeel van het tweede middel aan dat artikel 58 van het programmadecreet van 3 februari 2005 de *standstill*-verplichting schendt die zou voortvloeien uit artikel 23, tweede lid en derde lid, 4°, van de Grondwet. Die bepaling zou een significante achteruitgang betekenen van het recht op de bescherming van een gezond leefmilieu, in zoverre zij aan de administratie de bevoegdheid zou laten om te oordelen of een autosnelweg een voornaamste verkeersinfrastructuur is in de zin van artikel 23, eerste lid, 2°, van het W.W.R.O.S.P.

B.16. De opheffing van artikel 39*bis* van het W.W.R.O.S.P. wordt onder meer verantwoord door de omstandigheid dat, volgens een vaste rechtspraak van de Raad van State, de autosnelwegen moeten zijn opgenomen in het gewestplan (*Parl. St.*, Waals Parlement, 2004-2005, nr. 74/1, p. 28).

Tijdens de parlementaire voorbereiding heeft de bevoegde minister, toen hij over de draagwijdte van de aangevochten bepaling werd ondervraagd, gepreciseerd dat een autosnelweg vooraf in het gewestplan moest worden opgenomen (*Parl. St.*, Waals Parlement, 2004-2005, nr. 74/45, p. 58).

De aangevochten bepaling verleent dus aan de administratie niet de bevoegdheid om te beslissen dat een autosnelweg geen voornaamste verkeersinfrastructuur is in de zin van artikel 23, eerste lid, 2°, van het W.W.R.O.S.P. Zij beperkt derhalve niet aanzienlijk het beschermingsniveau dat door de van toepassing zijnde wetgeving wordt geboden.

B.17. In zoverre het betrekking heeft op artikel 58 van het programmadecreet van 3 februari 2005 is het tweede middel niet gegrond.

Om die redenen,

het Hof

verwerpt het beroep.

Aldus uitgesproken in het Frans, het Nederlands en het Duits, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 14 september 2006.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

M. Melchior